

Liidetud kohtuasjad T-213/01 ja T-214/01

Österreichische Postsparkasse AG ja Bank für Arbeit und Wirtschaft AG

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon

Tühistamishagi — Konkurents — Määrus nr 17 — Määrus (EÜ) nr 2842/98 — Otsus 2001/462/EÜ/ESTÜ — Ärakuulamise eest vastutav ametnik — Siduvate õiguslike tagajärgedega akt — Vastuvõetavus — Õigustatud huvi — Taotleja või kaebuse esitaja staatus — Kaupu või teenuseid ostev lõpptarbija — Juurdepääs vastuväiteteatisele — Konfidentsiaalsed andmed — Piisav huvi

Esimese Astme Kohtu otsus (viies koda), 7. juuni 2006 . . . . . II - 1609

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Tühistamishagi — Menetluse algatamise huvi*
(EÜ artikli 230 neljas lõik ja EÜ artikkel 233)
2. *Tühistamishagi — Vaidlustatavad aktid — Siduvate õiguslike tagajärgedega aktid*
(EÜ artikli 230 neljas lõik)

3. *Tühistamishagi — Vaidlustatavad aktid*
(EÜ artikli 230 neljas lõik; nõukogu määrus nr 17, artikli 3 lõige 2, ja nõukogu määrus nr 2842/98, artikkel 7; komisjoni otsus 2001/462, artikli 9 teine lõik)
4. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuse esitaja staatuse tunnustamine*
(Nõukogu määrused nr 17 ja nr 2842/98)
5. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuste läbivaatamine*
(EÜ artiklid 81 ja 82; nõukogu määrus nr 17, artikli 3 lõige 2)
6. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuse esitaja õigused*
(EÜ artiklid 81 ja 82; nõukogu määrus nr 17, artikli 10 lõiked 3 ja 6, ja nõukogu määrus nr 2842/98, artiklid 7 ja 8; komisjoni otsus 2001/462, artikli 12 lõige 4)
7. *Konkurents — Haldusmenetlus — Kaebuse esitaja õigused*
(Nõukogu määrus nr 2842/98, artikkel 7)
8. *Konkurents — Haldusmenetlus — Juurdepääs toimikule*
(Komisjoni teatis 97/C 23/03)

1. Füüsilise või juriidilise isiku poolt esitatud tühistamishagi on vastuvõetav vaid juhul, kui hagejal on vaidlustatud akti tühistamiseks põhjendatud huvi. Selline huvi esineb üksnes siis, kui akti tühistamine ise toob kaasa õiguslikke tagajärgi.

EÜ artikli 233 kohaselt nõutakse institutsioonilt, kelle akt on tunnistatud tühiseks, kohtuotsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. Need meetmed ei

puuduta õigusakti kaotamist ühenduse õiguskorrast, sest see tuleneb juba kohutupoolest tühistamisest enesest. Iseäranis puudutavad need asjaomase aktiga tekitatud kahjulikke tagajärgi, mida tuvastatud õigusrikkumised mõjutasid. Juba rakendatud akti tühistamine võib alati tekitada õiguslikke tagajärgi. Akt võis selle kehtivusajal tekitada õiguslikke tagajärgi ja need tagajärjed ei kao tingimata akti tühistamise tõttu. Sama moodi võib akti tühistamine võimaldada vältida selles sisalduva õigusvastasuse kordumist tulevikus. Neil põhjustel on tühistamisotsus alus, mille põhjal võib asjaomane institutsioon taastada hageja

asjakohase olukorra või vältida sarnase akti vastuvõtmist tulevikus.

Sellest järeldub, et konkurentsieeskirjade rikkumise menetluses ei tähenda asjaolu, et vastuväiteteatis on kaebuse esitanud kolmandale isikule edastatud pärast seda, kui esitati tühistamishagi, mille esemeks on vaidlustada selle edastamise aluseks oleva otsuse õiguspärasus, seda, et nimetatud hagil puudub alus. Vaidlusaluse otsuse võimalikul tühistamisel võib iseenesest olla menetlusega hõlmatud ettevõtjate olukorra osas õiguslikke tagajärgi, välistades eelkõige komisjoni sellise praktika kordumise ja muutes mainitud kolmandale isikule õigusvastaselt esitatud vastuväiteteatiste kasutamise ebaseaduslikuks.

(vt punktid 53–55)

2. Õigusaktid, mille suhtes saab esitada tühistamishagi EÜ artikli 230 tähenduses, on ainult siduvaid õiguslikke tagajärgi tekitavad meetmed, mis puudutavad hageja huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras.

Põhimõtteliselt ei saa seega vahemeetmeid, millega valmistatakse ette lõppetust, vaidlustada. Samas võib vaidlustada ka ettevalmistava menetluse käigus tehtavaid toiminguid, mis on lõpptulemuks teatud muus menetluses kui see, mille eesmärk on luua komisjonile eeldused otsuse tegemiseks põhiküsimuses, ja mis omavad selliseid siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis puudutavad hageja huve, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras.

Komisjoni otsus, millega teatatakse ettevõtjale, kelle suhtes on alustatud rikkumismenetlust, et tema poolt esitatud teabele ühenduse õigusega tagatud konfidentsiaalset käsitlemist ei kohaldata, ja et seega on lubatud seda edastada kolmandast isikust kaebuse esitajale, tekitab asjaomasele ettevõtjale õiguslikke tagajärgi, tuues kaasa selge muutuse tema õiguslikus olukorras seeläbi, et talle keeldutakse kohaldamast ühenduse õigusega ette nähtud kaitset, ja on oma laadilt lõplik otsus, mis on sõltumatu konkurentsieeskirjade rikkumise tuvastamise otsusest.

Ettevõtja võimalus esitada hagi lõpliku otsuse peale, millega tuvastatakse konkurentsieeskirjade rikkumine, ei kaitse tema õigusi selles valdkonnas adekvaat-

selt. Esiteks on võimalik, et haldusmenetlus ei lõpe rikkumist tuvastava otsusega. Teiseks ei anna selle otsuse peale esitatav hagi, juhul kui see esitatakse, ettevõtjale mingit võimalust ära hoida pöördumatuid tagajärgi, mida toob kaasa teatud dokumentide õigusvastane edastamine.

Järelikult võib sellise otsuse peale esitada tühistamishagi.

(vt punktid 64–66)

3. Otsuse 2001/462 ärakuulamise eest vastutavate ametnike pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes artikli 9 teise lõigu alusel tehtud ärakuulamise eest vastutava ametniku otsus, mis lubab konkurentsieeskirjade rikkumise menetlusega hõlmatud ettevõtjat puudutava vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni edastada kaebuse esitanud kolmandale isikule, on lõpptulemuseks muus menetluses kui üldine EÜ artikli 81 kohaldamise menetlus, kinnitades lõplikult komisjoni seisukoha vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni kaebuse esitanud kolmandale isikule edastamise suhtes. Selline otsus viitab tingi-

mata sellele, et juba varem on tunnustatud kaebuse esitanud kolmanda isiku staatust taotlejana, kel on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, sest just sellest staatusest tuleneb nimetatud kolmanda isiku määruse nr 2842/98 poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menetlustes artikli 7 kohane õigus nõuda vastuväiteteatise esitamist.

Sellest tuleneb, et menetlusega hõlmatud ettevõtja võib vaidlustada oma hagis nii ärakuulamise eest vastutava ametniku otsuse edastada kaebuse esitanud kolmandale isikule vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalne versioon kui ka selle otsuse aluseks oleva möödapääsmatu asjaolu, st selle, et komisjon tunnustas nimetatud kolmanda isiku õigustatud huvi olemasolu määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 alusel. Kui see nii ei oleks, ei saaks mainitud ettevõtja takistada seda, et komisjoni poolt tema suhtes tõstatatud vastuväited tehakse teatavaks taotluse või kaebuse esitanud kolmandale isikule, kellel puudub ühenduse õigusnormidega nõutav õigustatud huvi, või — juhul, kui vastuväited on juba edastatud — nõuda, et asjaomase teabe kasutamine nimetatud kolmanda isiku poolt tunnistataks ebaseaduslikuks.

(vt punktid 71, 72, 78)

4. Määrused nr 17 ja nr 2842/98 poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menetlustes ei nõua taotleja või kaebuse esitaja staatuse tunnustamiseks, et rikkumismenetluse alustamine komisjoni poolt põhineks asjaomasel taotlusel või kaebusel ja seda iseäranis veel menetluse eeluurimise etapis. Järelikult võivad füüsilised või juriidilised isikud, kellel on õigustatud huvi nõuda komisjonilt konkurentsieskirjade rikkumise tuvastamist, esitada vastavasisulise taotluse või kaebuse ka siis, kui komisjon rikkumismenetluse eeluurimise etapiga juba omal algatusel või kellegi teise taotluse põhjal alustanud on. Vastupidisel juhul ei saaks isikud, kellel on selline õigustatud huvi, teostada menetluse kulgedes oma menetluslikke õigusi, mis on seotud taotleja või kaebuse esitaja staatusega.

savat huvi”, kellel on, juhul kui nad esitavad taotluse olla ära kuulatud, nii õigus nõuda, et komisjon teavitaks neid kirjalikult menetluse olemusest ja esimest, kui ka õigus esitada komisjonile omapoolne kirjalik seisukoht (määruse nr 17 artikli 19 lõige 2 ja määruse nr 2842/98 artikli 9 lõiked 1 ja 2); kolmandaks „muid kolmandaid isikuid”, kellele komisjon võib anda võimaluse esitada oma seisukoht suuliselt (määruse nr 2842/98 artikli 9 lõige 3).

Eelmainitud määrused kehtestasid muude füüsiliste ja juriidiliste isikute kui need, kelle vastu komisjon vastuväited esitas, rikkumismenetluses osalemisele astmestiku vastavalt nende huvide riive intensiivsusele. Need määrused eristavad esiteks „taotlejat või kaebuse esitajat, kellel on õigustatud huvi”, kellele komisjon saadab vastuväidete mittekonfidentsiaalse versiooni koopia, kui komisjonil on vastuväiteid küsimuse suhtes, mille lahendamiseks talle asjaomane taotlus või kaebus esitati (määruse nr 17 artikli 3 lõiked 1 ja 2 ning määruse nr 2842/98 artiklid 6–8); teiseks „kolmandaid isikuid, kes tõendavad pii-

Igal taotlejal või kaebuse esitajal, kellel on õigustatud huvi, on seega õigus saada vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalne versioon. Kolmandate isikute osas, kes tõendavad piisavat huvi, ei saa arvestamata jätta sellega, et kui konkreetset asjaolud seda õigustavad, võib komisjon, olemata selleks kohustatud, edastada neile vastuväiteteatise mittekonfidentsiaalse versiooni selleks, et neil oleks täiel määral võimalik esitada komisjonile omapoolseid märkusi väidetavate rikkumiste kohta, mis on vastava menetluse esemeks. Peale nende kahe olukorra ei ole määruste nr 17 ja nr 2842/98 raames ette nähtud, et komisjon edastaks vastuväiteteatise muudele füüsilistele või juriid-

dilistele isikutele kui ettevõtjad, kelle suhtes need vastuväited on esitatud.

(vt punktid 91, 106–108)

5. Kaupu või teenuseid ostev lõpptarbija võib vastata määruse nr 17 artikli 3 tähenduses õigustatud huvi tingimusele. Lõpptarbija, kes tõendab, et kõnealune konkurentsipiirang kahjustas või võib kahjustada tema majanduslikke huvisid, on õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 tähenduses esitada taotlus või kaebus eesmärgiga nõuda, et komisjon tuvastaks EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise.

Lõpptarbija tunnustamine taotlejana või kaebuse esitajana sõltub seega sellest, kuivõrd on võimalik, et ta võib asjaomaste tegevuste tõttu kanda majanduslikku kahju, ja ei sõltu tema osalemisest igal kaubaturul, mida komisjon uurib.

Nende eeskirjade lõppeesmärk, millega soovitakse tagada, et konkurents siseturul ei oleks moonutatud, on suurendada tarbija heaolu. Eelkõige tuleneb see

eesmärk EÜ artikli 81 sõnastusest. Kuigi selle sätte lõikes 1 kehtestatud keelu võib kuulutada kohaldamatuks konkurentsi piirava tegevuse suhtes, mis aitab parandada kõnealuste kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, on see EÜ artikli 81 lõikes 3 ette nähtud võimalus allutatud tingimusele, et nimetatud kaupade kasutajad peavad saama sellest tulenevast kasust õiglase osa. Seega mõjutavad konkurentsioigus ja -poliitika vaieldamatult kaupu või teenuseid ostvate lõpptarbijate konkreetseid majanduslikke huve. Tunnustades sellistel tarbijatel — kes tõendavad, et nad on lepingu või tegevuse tõttu, mis võib konkurentsi piirata või moonutada, kandnud majanduslikku kahju — õigustatud huvi nõuda komisjonilt EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamist, aidatakse kaasa konkurentsioiguse eesmärkide täitmisele.

See hinnang ei muuda õigustatud huvi mõistet sisutuks, andes sellele ulatuslikuma tähenduse, ega anna alust ka väidetavatele „populaarhagidele”. Tunnistades, et tarbijal, kes suudab tõendada, et konkurentsi piirav tegevus, mille peale ta kaebab, on tema majanduslikke huve kahjustanud, võib sel pinnal olla õigustatud huvi määruse nr 17 artikli 3 lõike 2 tähenduses, ei tähenda, et selline huvi oleks igal füüsilisel ja juriidilisel isikul.

Samuti ei saa asjakohaselt esitada vastuväiteid, mis tulenevad kaebuste hulga mitmekordistumisest ja haldusmenetluste probleemidest, mis kaasnevad lõpptarbijate taotleja või kaebuse esitaja staatuse tunnustamisega, selleks et takistada õigustatud huvi tunnustamist lõpptarbijal, kes tõendab, et konkurentsi-vastane tegevus, mille peale ta kaebab, on teda majanduslikult kahjustanud.

Kuna kolmandast isikust taotleja või kaebuse esitaja peab tõendama õigustatud huvi olemasolu, et nõuda EÜ artiklite 81 ja 82 sätete rikkumise tuvastamist, on komisjon seega kohustatud kontrollima, kas kolmas isik täidab nimetatud tingimust.

Viimaseks, kui taotleja tõendab tegelikku õigustatud huvi, ei ole komisjon kohustatud kontrollima muid taotleja võimalikke ajendeid.

(vt punktid 114–118, 124, 131)

6. Määrused nr 17 ja nr 2842/98 poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menet-

lustes ei sätesta konkreetset tähtaega, millal kolmandast isikust taotleja või kaebuse esitaja, kes tõendab õigustatud huvi, võib teostada rikkumismenetluse raames oma õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud. Peale selle võimaldab otsus 2001/462 ärakuulamise eest vastutavate ametnike pädevuse kohta teatavates konkurentsimenetlustes taotlejat või kaebuse esitajat ära kuulata menetluse mis tahes ajal, märkides artikli 12 lõikes 4 üheselt, et võttes arvesse õiguse olla ära kuulatud tagamise vajalikkust, võib ärakuulamise eest vastutav ametnik „lubada isikutel, ettevõtjatel või isikute või ettevõtjate ühendustel esitada kirjalikke lisamärkusi pärast suulist ärakuulamist“, määrates selliste märkuste esitamise tähtaja. Sellest tuleneb, et taotleja või kaebuse esitaja võib EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamise haldusmenetluses teostada oma õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud üksnes seni, kuni menetlus kestab.

Peale selle näeb määruse nr 17 artikli 10 lõige 3 ette, et enne otsuse langetamist EÜ artiklite 81 ja 82 rikkumise tuvastamise menetluses konsulteerib komisjon konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega. Selline konsulteerimine märgib menetluse viimast staadiumit enne otsuse tegemist. Seega seni, kuni konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitlev nõuandekomitee ei ole komisjoni esitatud otsuse eelnõu kohta määruse nr 17 artikli 10 lõikes 6 ettenähtud arvamust andnud, ei saa taotleja

või kaebuse esitaja õigust saada vastuväiteid ja olla ära kuulatud lugeda aegunuks. Kuni nõuandekomitee ei ole oma arvamust avaldanud, ei takista miski komisjonil uurimast kolmandate isikute märkusi ja muutmast oma seisukohta nende märkuste põhjal.

(vt punktid 148 ja 149)

7. Komisjon ei ole kohustatud kahtluste alusel, mis puudutavad vastuväidete võimalikku ärakasutamist, piirama õigust vastuväiteteatiste edastamisele, mis on ette nähtud määruse nr 2842/98 poolte ärakuulamise kohta teatavates EÜ artiklite [81] ja [82] alusel algatatud menetlustes artiklis 7 kolmandast isikust

taotlejale, kes tõendab asjakohaselt õigustatud huvi.

(vt punkt 189)

8. Komisjoni teatis toimikutele juurdepääsu käsitlevate taotluste läbivaatamise sisemiste protseduurireeglite kohta EÜ artiklites [81] ja [82], ESTÜ asutamislepingu artiklites 65 ja 66 ning nõukogu määruses nr 4064/89 sätestatud juhtudel ei anna piiramatut õigust nende dokumentide konfidentsiaalsusele, mis moodustavad osa ettevõtte varast ning mille suhtes on see ettevõtja taotlenud kolmandatele isikutele avalikustamata jätmist.

(vt punkt 213)